

СЕКЦІЯ МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН ТА ТУРИЗМУ

УДК 339.92

*І.Б. Чичкало-Кондрацька, д.е.н., професор
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»*

СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ГЛОБАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ СИТУАЦІЇ В УКРАЇНІ

Не можна заперечувати той факт, що глобалізація та інформаційно-телекомунікаційна революція стали факторами, що сприяли кардинальним зрушенням в самих системних і інфраструктурних складових сучасного світу. Ці зрушення очевидні.

Але, крім того, у найважливіших сферах суспільного життя спостерігається тенденція до безпрецедентного взаємопроникнення внутрішньої і зовнішньої політики. Зростає значимість внутрішньополітичних наслідків зовнішньої політики та зовнішньополітичних наслідків внутрішньої політики. Принцип виключної юрисдикції національної держави над своєю територією де-факто піддається сумніву. Спостерігається, що все чіткіше проявляється тенденція до перегляду положення Статуту ООН про недопущення втручання однією державою у внутрішні справи іншої. Констатуючи ці та інші пов'язані з ними тенденції, деякі автори стверджують, що допускається можливість істотного ослаблення ролі національної держави на світовій арені.

Глобалізація світової економіки суттєво впливає на розвиток світового господарства та визначає рівновагу як на міжнародному, так і на національному рівнях у зв'язку з відсутністю в національному господарстві всієї сукупності засобів і предметів праці, які мають забезпечувати безперервність розширення процесу виробництва. В майже класичному стилі економічну глобалізацію трактує Європейська комісія – як “процес, за допомогою якого ринки і виробництво в різних країнах світу стають усе більше взаємозалежними завдяки рушійним силам торгівлі товарами і послугами і потоків капітал і технологій” [1]. Саме це трактування глобалізації можна вважати класичним, оскільки глобалізація тут розглядається не як новий феномен, а як продовження обставин, які одержали розвиток впродовж тривалого часу.

Розглянувши її найбільш значущі наслідки з точки зору єднання сучасного світу глобалізації, ми концентрувалися на природі основних системних і структурних складових тих процесів, результатом яких стала тенденція, спрямована на підрив цієї єдності. Парадокс глобалізації бачиться в тому, що в силу комплексу чинників вона створила умови для

локалізації, ренаціоналізації, фрагментації і деконструкції сучасного світу.

Останні 200 років під глобалізацією розумілася зростаюча інтеграція країн і регіонів світу за допомогою потоків грошей, товарів, послуг і робочої сили. Подвійна дія цифровізації і децентралізації підірвали таку парадигму глобалізації. Модель одного економічного полюса, домінуючої технології і однієї системи управління замінюється багатопольярним диверсифікованим світом. Компанії змушені мати справу з безліччю економік, міжнародними організаціями, правилами і технологіями.

Оптимізовані глобальні вартісні ланцюжки як характерна риса сучасної стадії глобалізації будуть поступатися місцем вартісним ланцюжкам, що поєднують цифрові технології зі старими низькозатратними технологіями. Це дозволить більш повно інтегрувати товари і послуги і стимулювати появу і розвиток незалежних глобальних платформ в обмін на товари і послуги. Нарешті, виникнення децентралізованої системи управління призведе до підвищення ступеня складності і мінливості локальних і регіональних правил гри, що потребують знаходження нового балансу між національними політичними інтересами і глобальною економічною логікою.

Виявлені тенденції дозволяють говорити про перспективи подальшого посилення ролі економік, що розвиваються, в глобальних інноваційних процесах. Разом з тим найбільші високотехнологічні компанії світу, лідери інноваційних процесів, продовжують базуватися в розвинених країнах, їх акції обертаються переважно на біржах США. В умовах посилення міжнародної конкуренції за технологію, інвестиційний капітал, висококваліфіковані трудові ресурси для країн, що розвиваються, багато що буде залежати від їх здатності забезпечити подальший приплив нових знань і інвестицій в свої швидкозростаючі хайтек-галузі.

Ситуація, яка відбувається сьогодні в Україні, виявила приховані проблеми глобальної економіки, глобального управління, глобальної безпеки, які накопичувалися багато років. Вона наочно показала необхідність змін в механізмах діяльності міжнародних організацій, глобальних логістичних ланцюгах постачання, в структурі глобальних ринків та впливі окремих країн на них, тощо. Роль України в глобальній економіці вже є суттєвою, наприклад в забезпеченні глобальної продовольчої безпеки. Є всі підстави вважати, що вона буде тільки підвищуватися, зокрема щодо участі нашої країни у перерозподілі центрів гео економічного впливу.

Література

1. *European Commission [Електронний ресурс]: Режим доступу до ресурсу: https://ec.europa.eu/info/index_en*